

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Národní pedagogický institut ČR/IPs Podpora krajského akčního plánování/P-KAP/srpen 2020

DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

**MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ VE FORMÁTU „PROČ? – CO? – JAK?“
SWOT ANALÝZA OBLASTI INTERVENCE**

II. a III. část pojetí tematické oblasti intervence ve verzi pro decizní sféru
vzdělávací politiky České republiky

II. Manažerské shrnutí pro oblast Digitální kompetence

PROČ je tato oblast důležitá

Digitální technologie dnes zásadním způsobem zasahují do našich životů – při práci, ve volném čase, při komunikaci, při získávání informací. Schopnost využívat DT (digitální technologie) je a bude rozhodující pro uplatnitelnost absolventů na trhu práce v budoucích letech. Z tohoto důvodu je nutné posunout školy v tomto ohledu kupředu a motivovat učitele k sebevzdělávání a zájmu o nové technologie využitelné ve vzdělávacím procesu tak, aby byli schopní předávat znalosti z těchto oblastí svým studentům ve všech předmětech a také je motivovat k tomu, aby využívali DT ne jenom pro zábavu, ale zejména pro studium a práci. I studenty je potřeba motivovat k tomu, aby se technologiím chtěli hlouběji věnovat. Nastupující generace potřebuje technologie chápat a vyvíjet, nikoliv pouze používat. Jedná se i o speciální nástroje ve všech oblastech, třeba včetně medicíny. Je čím dál více pravděpodobné, že nám někdy technologie zachrání život, počínaje bezpečnostním systémem v autě po komplikovaný neurochirurgický zákrok provedený na dálku ovládaným robotem. Ve většině evropských zemí dochází v současné době k úpravě kurikulárních dokumentů tak, aby tuto prioritu podpořily. Zároveň však vzniká požadavek vybavit i učitele potřebnými kompetencemi. Jejich úkolem je připravit žáky na život a práci v digitální společnosti.¹

CO tuto oblast charakterizuje

Přesah do dalších oblastí - Digitální kompetence mají větší přesah, než se na první pohled zdá. Toto není téma pouze pro předmět informatiky, ale týká se celého vzdělávacího procesu a všech předmětů. V této oblasti bychom školám chtěli pomoci s představou, kam až digitální kompetence sahají, co všechno je možné realizovat, ale také co je vhodné realizovat a co není. Je potřeba si uvědomit, že k osvojení základních a zásadních digitálních kompetencí není potřeba pořizovat HW a SW vybavení v milionových částkách, ale je třeba naučit se využívat minimalistická řešení v plném rozsahu jejich potenciálu a také správná identifikace kompetencí, které mohou navazovat na využití DT a dají se k tomuto tématu zahrnout.

Rychlost změn a inovací - Oblast intervence Digitální kompetence je značně potřebná pro nastartování začleňování nových technologií do výuky na středních školách a udržení procesu stálého inovování a modernizování výukových metod. Je důležité pomoci školám v základní orientaci a v sebezdokonalení v oblasti informačních technologií.

JAK je nejvhodnější tuto oblast rozvíjet a podporovat

Hlavním úkolem této oblasti je předávání zdrojů, s nimiž se bude možné zaměřit na konkrétní cíl v oblasti DT, zahrnout ho do svého plánu, jak postupovat při tvorbě, ale i realizaci. Předávání dobré praxe i špatné, plynoucí z realizace cílů jiných škol. Může se zdát, že realizace cílů v této oblasti je primárně o investicích do majetku, ale není to tak. Skutečnost je taková, že by se školy měly místo vybavení v oblasti DT zaměřit na jeho využití ve výuce. Soustředit se na potenciál lidských zdrojů a aktualizaci výukových metod. Naučit se používat levná řešení, nebo ta, která jsou pro školy zdarma

¹ viz Referenční rámec DigCompEdu, viz <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/21855/EVROPSKY-RAMEC-DIGITALNICH-KOMPETENCI-PEDAGOGU-DIGCOMPEDU.html> – Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů DigCompEdu – autor: Ondřej Neumajer, spoluautoři: Daniela Růžičková, Bořivoj Brdička

jako otevřené licence. Nejaktuálnější technologie nemusí nakupovat škola. Je možné navázat komunikaci s firmami, které nejnovější technologie používají, a pracovat na vzájemné spolupráci.

III. SWOT analýza za oblast

Silné stránky (strenghts) zejména škol	Slabé stránky (weaknesses) zejména škol
<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitní způsob rozvoje žáků v oblasti digitálních kompetencí je a bude považován za přednost školy - Aktuální téma, všude je mnoho informací - Možnost využití DT jako nástroje potřebného pro další oblasti - Znalost a orientace v oblasti DT rozhoduje o uplatnitelnosti na trhu práce - Ve fázi správného používání DT usnadní mnoho práce - S DT se pojí také logické myšlení, kritické myšlení a mnoho potřebných teoretických znalostí, které je možné získat/předávat i bez přímého využití DT (tedy tento případ nemusí být finančně náročný) - Spolupráce s PPUČ, využívání výstupů MOV – v zájmu těchto projektů je také zvyšování digitálních kompetencí u žáků a studentů - Existující dokument Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 + další (Strategie digitální gramotnosti...) + tvorba SDV II 	<ul style="list-style-type: none"> - Časová náročnost - Náročné na znalosti, které je potřeba využívat a správně předávat – nedostatečné digitální kompetence pedagogů, nedostatečný počet ICT metodiků a kvalifikovaných informatiků - Náročné na sebedůvěru a zahnání obav z nového či z neúspěchu - Složitý management realizace, ale i výběru vhodného řešení - Může být finančně náročné - Absence „moderní“ vize školy
Příležitosti (opportunities) škol i celého systému	Hrozby (threats) škol i celého systému
<ul style="list-style-type: none"> - Možnost rychlého zlepšení, zbavením se obav a motivací k používání - Příležitost ke zviditelnění školy tím, že bude nabízet něco zajímavého ve svém vzdělávání - Využití DVPP a vzdělávání mezi pedagogy - Zdůraznit důležitost využití DT a zvýšení kompetencí v této oblasti - Využití šablon II. - Práce s otevřenými zdroji 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatek finančních prostředků - Nedostatek vyučujících, kteří mají dostačující dovednosti - Neochota dalšího vzdělávání, nízká motivace - Nedostatečná nebo nevhodná nabídka DVPP (to značně navazuje na neochotu vzdělávání, protože vzdělávání v oblasti digitálních kompetencí by měl každý vyhledávat sám za sebe a také pracovat na sebevzdělávání) - Existuje až příliš mnoho informací a mnoho možností, což znesnadňuje rozhodování - Oblast Digitální kompetence je pouze nepovinná intervence (mnoho škol jí staví na poslední příčky ve svých prioritách)

Jak pomoci silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení)

- Příležitostí je využít mnoha již existujících, veřejně dostupných informací pro sebevzdělávání a možnost předání svých zkušeností kolegům.
- To, že žáci ve škole získají nadstandardní digitální kompetence, se dá využít jako příležitost ke zviditelnění školy.
- Ve spolupráci s IPs Podpora práce učitelů (PPUČ) i výstupů IPs Modernizace odborného vzdělávání (MOV) lze zvýšit důraz na plánování v oblasti rozšiřování digitální kompetence škol a využívání DT, ale zdůraznit i nutnost podpory z vyšších míst

Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení)

- Tím, že se pedagogové zbaví obav z používání DT ve výuce i mimo ni, se rychle posunou ve svých digitálních kompetencích. Pocítí úspěch a větší sebedůvěru.
- S vhodným využitím DVPP, sebevzděláváním a vzájemným proškolením a předáváním zkušeností se sníží finanční náročnost na předávání digitálních kompetencí studentům, protože pedagogové dokáží předávat dovednosti, zkušenosti a poznatky i s menším technickým vybavením.
- Existence ICT metodika/jiného pedagoga/pedagogů silně kompetentních v oblasti DT umožní lepší rozhodování v oblasti výběru a realizace DT řešení a snazší používání ve výuce a přispěje k celkovému kladnému posunu v digitálních kompetencích všech.

Jak využít silné stránky k odvrácení hrozeb? (S-T hodnocení)

- Pomocí MŠMT a vydaných výzev kvalitně směřovat a pomáhat financovat potřeby škol pro zvyšování digitálních kompetencí pedagogů -> zvyšování kompetencí studentů.
- Díky metodikám ze strany P-KAP lze usnadnit rozhodování a realizaci v oblasti DT.
- Vhodným předáváním informací v teoretické rovině (logika, kritické myšlení, algoritmy...) lze dosáhnout zvýšení základních kompetencí potřebných pro následné správné využívání DT, a to i bez jeho vlastního používání -> snížení finančních prostředků.

Jak snížit hrozby ve vztahu k slabým stránkám? (W-T hodnocení)

- Předkládáním vhodných informací formou metodik, návodů a doporučení k usnadnění rozhodování při výběru a realizaci řešení, způsobu využití DT, způsobu předávání znalostí studentům v oblasti DT.
- Usměrnění finanční náročnosti doporučením levných řešení, použití otevřených licencí, sdílení informací, materiálů a zkušeností... S nákupy být obezřetní a postupovat minimalisticky, vyhýbat se zastaralým řešením, jako jsou jazykové laboratoře a hlasovací zařízení, naopak využívat BYOD.